

סתונית הרמון פורחת בהר חספס: האתר הדרומי בעולם

!

אהוד לבנדר, מדריך בי"ס שדה שדה-בוקר -

הביא לדפוס: אבי שמידע

צילם: אהוד לבנדר

תאריך התצפית: 18.12.2021

תאריך פרסום: 22.12.2021

תקציר: אנו מדווחים כאן לראשונה על גילוי **סתונית הרמון** *Colchicum ramonensis* בהר חספס בנגב המרכזי. זוהי מין סתונית האנדמית לישראל ואשר הייתה ידועה עד כה רק מהר-הנגב הגבוה ומהמצלעות הדרומיות של מכתש רמון. זהו האתר הדרומי ביותר בישראל ובעולם. **סתונית הרמון** היא צמח גיאופיט מקבוצה מיוחדת של סתוניות הגדלות בספר המדבר אשר פרחיה מצוידיים בכוסיות צוף מצוייצות המונעות מהנמלים לשדוד את הצוף המופרש בבסיס הפרח.

=====

פסגת הר עודד, צילם: א. לבנדר ©

סתוונית הרמון *Colchicum ramonensis* היא מין אנדמי הגדל בעולם רק בישראל בהר-הנגב. חשבנו כי היא גדלה רק בהר-הנגב הגבוה אך לפני שנתיים גילה אותה ש.כהן בהר עודד אשר במצלעות הדרומיות של מכתש רמון (כהן ושמידע 2020). והינה, בטיול של בית-ספר שדה שדה-בוקר מצאנו את הסתוונית גדלה במצוקי הר חספס הנמצא 14 ק"מ דרומית להר עודד.

סתונית הרמון 18.12.21 הר-חספס דר. להר-עריף צילם: א. לבנדר ©

סתונית הרמון היא צמח גיאופיט מקבוצת הסתוניות המצויצות, קרובה סיסטמטית לסת.טוביה אך לפרח שיניים מועטות בכוסיות הצוף ורק עמוד עלי אחד. תופעה זו של עמוד עלי יחיד לא הייתה ידועה עד כה בסוג סתונית. בעליה לפסגת הר חספס נמצאו שני פרטים פורחים של הסתונית, אך לא נבדק לאשורו מספר עמודי העלי. "האמת היא ששכחתי לבדוק האם לפרח עמוד עלי אחד או שלושה" אך הסתכלות בוחנת בתמונות (שאיננה מהווה תחליף לבדיקת הפרח בשדה ועשבונו לשם תעוד מדעי) מראה שלפרח רק עמוד עלי יחיד אשר קצהו מכוסה בתמונה בגרגירי אבקה צהובים.

מימין ובמרכז: סתונית הרמון 18.12.21 הר-חספס דר. להר-עריף צילם: א. לבנדר © משמאל: טבורית נטויה 18.12.21 הר-חספס ליד עריף צילם: א. לבנדר ©

הר חספס נמצא בנגב המרכזי, בשולי נחל בורקה כ-7 ק"מ מזרחית להר שגיא וכ-5 ק"מ דרומית להר עריף. הסתונית גדלו בקרבה פסגת ההר ברום מקורב של 690 מטר בסלעים על המפנה הצפוני. התגלית התרחשה תוך השתלמות של מדריכי בית-ספר שדה-שדה-בוקר בשבת 18.12.2021 תוך כדי טיפוס קשה לפסגת הר חספס. פרטים מלאים ותיאור מפורט של הצמח והאקולוגיה שלו מצויים בכרך ב' של הספר האדום של צמחי ישראל.

צילם: א. לבנדר ©

ספרות:

וסל ע פרגמן-ספיר א ושמידע א 2015 סתונית הרמון *Colchicum ramonensis* - צמח אדום הפורח עכשיו בהר הנגב (דצמבר 2015), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית", 2, כהן ש ושמידע א 2021 אתר הדרומי בישראל של סתונית הרמון, כתב-עת "כלנית", 8. שמידע א פולק ג ופרגמן-ספיר א 2011 הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך ב'. הוצאת רשות הטבע והגנים.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

לציטוט: לבנדר א ושמידע א 2021 סתונית הרמון פורחת בהר חספס: האתר הדרומי בעולם!. כתב עת "כלנית" 8.

[סתונית הרמון פורחת בהר חספס: האתר הדרומי בעולם!](#)

=====